

Verslag CSW68 Kick-Off bijeenkomst – 10 november 2023

Paula Thijs (Atria)

Op vrijdag 10 november 2023 vond de Kick-off bijeenkomst plaats in het kantoor van Plan International in Amsterdam voor de 68^e zitting van de UN Commission on the Status of Women (CSW).

De bijeenkomst werd georganiseerd door WO=MEN Dutch Gender Platform en Atria voor het maatschappelijk middenveld in Nederland en vertegenwoordigers van Directie Emancipatie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) en het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ). De bijeenkomst vormt de formele start van de gezamenlijke voorbereidingen voor CSW68, die plaatsvindt van 11-22 maart 2024 bij de Verenigde Naties in New York.

De bijeenkomst staat in het teken van het prioriteitsthema van de aankomende CSW:

“Gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes door het tegengaan van armoede en versterken van instituties en financiering vanuit een genderperspectief.”

Er zijn in totaal 40 personen van 20 verschillende organisaties aanwezig bij de bijeenkomst, inclusief sprekers en vertegenwoordigers van 2 ministeries. Er zijn ‘nieuwe’ en ‘oude’ gezichten: 8 deelnemers geven aan dat ze nog niet eerder betrokken waren bij het CSW-proces, 6 deelnemers hebben al meer dan 5 zittingen van de CSW meegemaakt. Het merendeel van de deelnemers geeft aan het afgelopen half jaar betrokken te zijn geweest bij het CSW-proces, zoals bij de CSW kennissessies georganiseerd door WO=MEN, Atria en Soroptimist International.

De bijeenkomst wordt gemodereerd door Nadia van der Linde (programmamanager Internationale Processen bij WO=MEN).

Concept aanbevelingen van het maatschappelijk middenveld

Het eerste deel van de bijeenkomst staat in het teken van het prioriteitsthema van de aankomende CSW. Franca Hehenkamp (onderzoeker en beleidsmedewerker bij Atria) presenteert de [concept aanbevelingen](#) vanuit het maatschappelijk middenveld. De aanbevelingen zijn tot stand gekomen met input vanuit het maatschappelijk middenveld, o.a. door een brainstormsessie en 10 online kennissessies. Dit proces is dit jaar eerder in gang gezet dan andere jaren, om de aanbevelingen mee te kunnen geven aan de Nederlandse vertegenwoordiger bij de Europese Unie voor de onderhandelingen in Brussel, die in oktober plaatsvonden. Deze onderhandelingen zijn belangrijk omdat daar het gezamenlijke standpunt van de EU voor de CSW-onderhandelingen wordt bepaald.

De 5 concept hoofdaanbevelingen zijn:

1. Zorg voor een rechtvaardig economisch systeem en een gendertransformatieve en intersectionele aanpak bij de bestrijding van armoede
2. Vergroot de financiële zelfredzaamheid, zelfstandigheid, autonomie en inclusie van vrouwen en meisjes in al hun diversiteit
3. Maak een einde aan (online en door technologie gefaciliteerd) seksueel en gender gerelateerd geweld en discriminatie
4. Vergroot de zichtbaarheid van armoede door het verzamelen, analyseren en rapporteren van kwalitatief hoogstaande, gender-uitgesplitste en intersectionele representatieve data
5. Betrek jongeren in besluitvorming, beleid en uitvoering op alle niveaus in de bestrijding van armoede en genderongelijkheid

Belastingen en genderongelijkheid

Als verdieping op het prioriteitsthema geeft Gijs Verbraak (senior beleidsadviseur bij ActionAid) een presentatie over belastingen en schuldencrisis en de relatie met gender. Hij stelt dat gender vaak helemaal niet voorkomt in het beleid rondom belastingen en schulden, terwijl dit beleid wel grote impact heeft op gender.

Een belangrijke functie van belastingen is om overheidsfinanciën binnen te krijgen. Landen hebben inkomsten nodig om mannen en vrouwen gelijke toegang tot financiering te geven en gender-responsieve publieke voorzieningen en diensten te leveren, zoals onderwijs, gezondheidszorg en infrastructuur. Veel landen in het mondiale zuiden hebben echter moeite met het heffen van belastingen. Zij zijn vaak afhankelijk van winstbelasting en belasting voor bedrijven, waardoor zij minder inkomsten hebben om te investeren in publieke voorzieningen. Deze tekorten raken vrouwen en meisjes het hardst, omdat zij vaker afhankelijk zijn van publieke diensten. Hij noemt een aantal voorbeelden:

- vrouwen zijn vaak oververtegenwoordigd als werknemer in de publieke sector. Als er bezuinigd moet worden op de publieke sector, dan zijn zij de eersten die hun inkomen verliezen;
- het zijn vaak vrouwen die de functies van de publieke sector overnemen als deze wegvallen, denk aan de opvang van kinderen of de zorg voor ouderen en zieken;
- doordat vrouwen deze taken vaak onbetaald doen, heeft dit weer gevolgen voor hun kansen en participatie in de maatschappij.

Armste landen de dupe van schuldencrisis en klimaatcrisis

Gijs Verbraak benoemt de zorgelijke situatie in landen in het Globale Zuiden. Veel van deze landen zitten onder het minimum van hoeveel belasting ze binnen zouden moeten krijgen om te kunnen investeren in publieke diensten. Bovendien zijn er landen die 30% van hun inkomsten weer moeten afdragen aan schuldeisers (zoals het Internationaal Monetair Fonds, IMF). Dit heeft grote impact op hoeveel landen kunnen investeren in publieke diensten en waaraan zij geld kunnen uitgeven. Zo zijn er landen die ondanks grote tekorten geen leerkrachten of zorgmedewerkers kunnen aannemen, stelt Verbraak. Hij noemt deze schuldencrisis niet duurzaam en democratisch.

Daar komt nog bij dat de landen die het meeste last hebben van deze schuldencrisis ook het meest kwetsbaar zijn voor de klimaatcrisis. Landen die het minste hebben bijgedragen aan de klimaatcrisis dragen de zwaarste lasten.

Volgens Gijs Verbraak zijn er veel verbeteringen mogelijk, zoals het uitbannen van belastingontwijking en het verbeteren van belastingverdragen. En de internationale gemeenschap moet beter luisteren naar wat landen in het Globale Zuiden nodig hebben.

Vorbereidingen op de CSW in Den Haag en Brussel

Na de inhoudelijke verdieping zijn er 3 panelgesprekken met vertegenwoordigers van de Ministeries en de Permanente Vertegenwoordiging bij de EU in Brussel en bij de VN in New York.

Max van Rij (Tweede Secretaris van de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU in Brussel) en Lianne Post (Senior Beleidsmedewerker bij de Directie Emancipatie, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) vertellen over de voorbereidingen van het ministerie op de CSW en de EU-onderhandelingen in Brussel. De concept aanbevelingen van het maatschappelijk middenveld kwamen daarbij goed van pas. Algemene prioriteiten van Nederland zijn een mensenrechtenbenadering, aandacht voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, een intersectionele en gendertransformatieve benadering en een sterke positie van het maatschappelijk middenveld.

De EU-onderhandelingen zijn een uitdagend proces vanwege oppositie vanuit (ultra) conservatieve landen. De onderhandelingen lopen vaak vast op een aantal thema's en termen, zoals *in all their diversity* en *gender transformative*. Nederland probeert op haar beurt op te trekken met gelijkgestemde landen. Alhoewel er geen precies tijdspad kan worden gegeven is de hoop dat de EU landen er voor het eind van het jaar uit zijn en een gezamenlijke positie hebben die de basis zal zijn voor de CSW onderhandelingen.

Nederland in het Bureau van de CSW

Vervolgens zoomen we in op de laatste updates vanuit New York met Robin de Vogel (Eerste Secretaris van de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de VN in New York). Nederland zit in het *Bureau* van de CSW. Dat is een soort dagelijks bestuur, gevormd door 5 landen die ieder een regio vertegenwoordigen. Het Bureau houdt zich bezig met de praktische en inhoudelijke organisatie van de CSW en kiest de facilitator voor de CSW onderhandelingen. Ook mag het Bureau voorstellen doen voor de prioriteitsthema's voor de 4 jaar na CSW69.

Het prioriteitsthema van CSW68 is breed met 2 verschillende thema's. Dit is een uitdaging, maar biedt ook kansen, zoals het opnemen van een gender- en mensenrechtenperspectief in het Financing for Development Forum (FfD Forum) dat vlak na de CSW plaats vindt. In 2024 vindt ook de Summit for the Future plaats en begint het Beijing+30 proces. Sterke CSW uitkomsten kunnen gunstige invloed hebben op deze processen en de aandacht voor gendergelijkheid versterken.

Ook Robin de Vogel benadrukt dat het heel nuttig is om al in een vroeg stadium input vanuit het maatschappelijk middenveld te krijgen en waardeert de inzet vanuit Nederlandse organisaties in dit proces.

Strategisch samenwerken

In het derde panel bespreken Mariëlle Feenstra (75InQ en CSW67 ngo-vertegenwoordiger), Fenna Timsi (jongerenvertegenwoordiger bij de Nationale Jeugdraad (NJR)) en Nils Mollema (Senior Beleidsmedewerker Vrouwenrechten bij de Taskforce Women's Rights and Gender Equality, Ministerie van Buitenlandse Zaken) de rollen van de ngo-vertegenwoordiger en de jongerenvertegenwoordiger. En hoe het maatschappelijk middenveld en de delegatie strategisch kunnen samenwerken in het CSW-proces. Dit is belangrijk omdat het verzet tegen vrouwenrechten en gendergelijkheid van conservatieve organisaties en landen steeds feller, beter georganiseerd en persoonlijker wordt.

Fenna Timsi licht een aantal prioriteiten van Nederlandse jongeren toe:

- Armoede in relatie tot onderwijs, zoals ongelijke kansen voor jongens en meisjes, genderstereotypen en seksuele vorming en onderwijs
- Wegnemen van taboes, zoals menstruatiearmoede
- Financiering met een genderlens
- Jongeren, vrede en veiligheid (waaronder demilitarisering en ontwapening)
- Kritisch kijken naar ontwikkelingsprogramma's vanuit grote bedrijven
- Uitbannen van armoede en honger (dekoloniseren van voedselsystemen)

Lisanne Post deelt nog mee dat de Minister van OCW van plan is deel te nemen aan de komende CSW, al is het moeilijk zekerheid te geven zo vlak na de verkiezingen en met een demissionair kabinet. Het afgelopen jaar had Nederland geen minister mee naar de CSW, wat een grote tegenvaller was omdat daarmee het belang van dit proces niet voldoende wordt erkend.

Tot slot deelt Nadia van der Linde de vervolgstappen en belangrijke data voor een succesvolle bijdrage van het Nederlandse maatschappelijk middenveld aan de CSW68.

women
DUTCH GENDER PLATFORM

**COMMISSION on the
STATUS OF WOMEN**

atria

Belangrijke data en momenten

- 28 november - deadline interesse CSW68 ngo-vertegenwoordiger
- 4 december - deadline indienen CSW68 NGO Forum parallel events
- Eind december (?) - Secretary General (SG) Report for the CSW68
- 26 januari - deadline registreren CSW68
- Eind januari - ngo-briefing bij OCW & presentatie aanbevelingen (!)
- Begin februari (?) - zero draft Agreed Conclusions (input kerngroep CSW)
- 11 – 22 maart - CSW68 met dagelijkse briefings met de delegatie

Ook interesse of ideeën om aan de CSW bij te dragen of wil je op de hoogte blijven? Neem dan contact op met Nadia van der Linde van WO=MEN (n.vanderlinde@wo-men.nl) en schrijft je [hier](#) in om CSW update e-mails te ontvangen.